

51^e jaargang nr.3

september - november 2017

HET ZWAANTJE

EVANGELISCH -
LUTHERSE GEMEENTE
LEERDAM

HEBBEN EN ZIJN

*Op school stonden ze op het bord geschreven.
Het werkwoord hebben en het werkwoord zijn;
Hiermee was tijd, was eeuwigheid gegeven,
De ene werkelijkheid, de andre schijn.*

*Hebben is niets. Is oorlog. Is niet leven.
Is van de wereld en haar goden zijn.
Zijn is, boven die dingen uitgeheven,
Vervuld worden van goddelijke pijn.*

*Hebben is hard. Is lichaam. Is twee borsten.
Is naar de aarde hongeren en dorsten.
Is enkel zinnen, enkel botte plicht.*

*Zijn is de ziel, is luisteren, is wijken,
Is kind worden en naar de sterren kijken,
En daarheen langzaam worden opgelicht.*

Ed Hoornik

Beste mensen,

Een aantal keren zijn wij de afgelopen jaren in Kroatië op vakantie geweest. En steeds is ons een ding bijzonder opgevallen: het is een bijzonder internationaal vakantieland. Uit de wijde omgeving komen mensen om hier een paar prachtige weken door te brengen. Je ziet auto's uit Engeland, Zweden, Noorwegen, Polen, Rusland, Servië en Bosnië, Macedonië, Italië, Frankrijk en Spanje en nog veel meer landen.

Natuurlijk is het de prachtige schoonheid van het land die zo veel mensen uit verschillende culturen aantrekt. Maar ik heb het gevoel dat er meer is dan dat. Dit jaar hebben wij een iets oostelijkere route genomen en kwamen door allerlei verschillende landen. We waren overal maar kort; op enkele uurtjes afstand ben je zo weer in een ander land. Met een eigen cultuur en geschiedenis. In Hongarije zie

je de oude glorie van Oostenrijk-Hongarije, gemengd met het beton van socialistische tijden en de poging van de afgelopen 25 jaar om er wat van te maken. In Servië voel je de oude relaties met Rusland – het lijkt op het eerste gezicht wel een politiestaat met veel bureaucratie. En dan Montenegro – een klein landje met van alles. Hoge bergen, platte kust, groene heuvels. Een beetje katholiek, een beetje moslim, een beetje orthodox. Kyrillische én latijnse letters. En betalen doen ze 'gewoon' met de Euro, terwijl ze niet eens lid van de EU zijn. De hele omgeving – waarbij ook Kroatië hoort – is een gebied vol culturele rijkdom en veel verscheidenheid.

Helaas lijkt het niet goed te gaan. De oorlog van de jaren negentig is nog steeds zichtbaar en de gevolgen zijn voelbaar. De laatste jaren merk je ook de positieve kant: het lijkt mensen te lukken om goed met elkaar om te gaan, elkaars verschillen te accepteren en elkaar kansen te geven. Alle landen willen graag deel uitmaken van Europa ondanks de twijfels elders.

De eigen identiteit, de eigen bijzonderheid, dat wat de een van de ander onderscheidt lijkt samen te gaan met de wens om de ander te ontmoeten. En het mooie is: dat kan ook, als je elkaar de ruimte geeft tenminste. Naast het prachtige weer en het lekkere eten is dát wat ik in die gebieden voel.

Dat is trouwens ook wat ik in de Protestantse Kerk voel en ook in onze lutherse kerk. Dat men elkaar de ruimte geeft. Misschien niet overal maar wel over het algemeen. Zeker voor de kleinere groepen is dat van groot belang. Dat anderen je gunnen dat je er mag zijn. Voor mij is dat veel meer dan een prettige manier van omgaan met elkaar; het ligt ook aan de basis van ons geloof. Ooit was de relatie met God gebonden aan een volk, het Joodse volk. Maar met Jezus is het geloof in deze God uitgebreid naar alle vier windstreken en steeds weer aangepast aan de plaatselijke cultuur en individuele behoeften van mensen. En dat is goed zo!

We zijn weer terug van vakantie, ook dat is goed zo. Als u mij wilt spreken, schroom dan niet te bellen.

Met hartelijke groeten,

Detlef Bohlken

Komende activiteiten

Gemeenteavond

De uitgestelde gemeenteavond staat nu vast op donderdag 14 september. Zoals altijd met de presentatie van de jaarverslagen van kerkrentmeester, secretaris en diaken. Ook de kascommissie doet verslag van haar controletaak en stelt de nieuwe commissie voor. Verder is er aandacht voor allerlei gemeentezaken en verdere activiteiten.

Vanaf 19.30 uur staat koffie/thee voor u klaar.

Tischrede

Een ander uitgesteld evenement is de Tischrede waarbij we, in navolging van Luther, samen eten, samen denken en praten en natuurlijk samen lachen. Ook onze KadL-partners nodigen we hierbij uit. Die hebben er alvast veel zin in. Wij ook dus!

Vrijdag 29 september om 18.00 uur begint de maaltijd.

Aanmelden: graag (ivm met inkopen) bij Jacqueline Haberlah, jhaberlah@xs4all.nl of 0345-618652.

Huisavondmaal: ook als rouwdienst

Dat wij regelmatig het Heilig Avondmaal aan huis vieren bij gemeenteleden die niet of moeilijk naar de kerk kunnen is bekend. Maar een rouwdienst? Toch gebeurde dat bij ons thuis, na het overlijden van Geerth, mijn man.

Aanvankelijk zou de dankdienst voor het leven van Geerth vanuit onze eigen kerk plaatsvinden, met Detlef als voorganger. Gedrielijk bespraken we dat nog zo. Echter, er waren obstakels: het overlijden zou vermoedelijk samenvallen met Detlefs' aanwezigheid bij de Kirchentage én het aantal genodigden voor het afscheid overschreed de kleine honderd (die in onze kerk passen).

Toen stelde dominee Detlef voor een kleine rouwdienst 'aan huis' te doen. Zo geschiedde. Voorafgaand aan onze eigen eredienst in de kerk op 21 mei was hij hier aan de Lingedijk voor een huis-dankdienst. Samen met mijn broers en enkele gemeenteleden zaten

wij rondom de gestorven Geerth. En deelden in lied, woord&gebed het brood en de wijn.

Deze intieme viering, zo in verbondenheid en met hém erbij, was ontroerend en bijzonder. In gedachten was ik later ook bij de rest van de gemeente waarin Detlef aansluitend voorging in de eredienst van die zondag.

Later in die week volgde de grote gedenkbijeenkomst in de Lingehoeve, waar genoeg ruimte was voor iedereen; een dag later hebben we Geerth begraven in Oostzaan.

Maar de inzet van het hele afscheid, de kleine dankdienst hier thuis, blijft me van alles het innigst bij. En ik dank onze predikant voor dit bewogen initiatief.

Alma Evenhuis

Bijeenkomst rouwverwerking

Een relatief groot aantal gemeenteleden werd het laatste jaar geconfronteerd met partnerverlies. Dat hakt behoorlijk in op het persoonlijke en verdere leven van de getroffenene. Hoe ga je om met zo'n groot verlies? Met gevoel en gedachte; met troost of juist het ontbreken ervan, kortom: hoe verwerk je dit?

Rouw is rauw - dat is een heel individuele maar tegelijk universele ervaring.

In een speciale bijeenkomst spraken gemeenteleden die, recent of eerder, hun partner verloren hierover met elkaar. Met dominee Bohlken als gespreksleider kwam een uitwisselingsgesprek op gang ter wederzijdse steun, herkenning en inspiratie. Het werd als positief ervaren en er komt een vervolgbijeenkomst.

Alma Evenhuis

Zing voor de Heer een nieuw gezang

Woorden van de mij vertrouwde dichter Willem Barnard.

Soms ben ik geneigd te zeggen: Zing voor de Heer je eigen gezang. Vooral als ik me realiseer hoe sommige teksten en melodieën bij vergane tijden en overleden mensen horen.

Bij de vorige eeuw en bij mijn moeder hoorde: “Er ruist langs de wolken”. Ik zou het met deze woorden niet meer zeggen, er spreekt teveel zoetheid uit, maar het hoorde echt bij haar.

“Het leven is een krijgsbanier” heeft het nieuwe liedboek niet gehaald. Jammer, want al zingend konden mij gedachten uitgaan naar een inmiddels overleden inspirerende en betrokken voorganger van onze Leerdamse lutherse gemeente, Klaas van Gelder. Jongeren en ouderen werden geraakt door zijn op veel levenswijsheid gestoelde aandacht.

Op een zelfde manier vergezelt “Een mens te zijn op aarde” mij al een kinderleven lang. We zochten woorden bij de geboorte van onze jongste zoon. De dichter bracht ons geloof: “leven van genade buiten de eeuwigheid” goed onder woorden en bovendien was er een fijne melodie bij gevonden.

Ik geloof, dus ik zing!

We hadden iets om naar uit te zien.

Met lutheranen uit de regio Rivierenland gingen we op 25 juni j.l. in de St. Caecilia-kapel in Tiel de **Gedenkdag der Augsburgse Confessie** vieren. De cantorijen van Tiel en Leerdam zouden er meerstemmig hun bijdrage aan leveren. Oosterhuis, met z'n door de bijbel geïnspireerde originele teksten, en Oomen, met z'n sprankelende melodieën, hebben de erediensten verrijkt, zoals bleek uit “O Heer God, erbarmend, genadig”. Samen, onder leiding van een stimulerende Pieter Geleijns, konden we ons naar hartelust vierstemmig laten horen. Naast “Een vaste burcht” van Luther was er in de dienst ook plaats voor het nieuwe lutherlied “Wij leven van genade, God, door U alleen gegeven” van het duo Jac. Horden en Andries Govaart.

Na de goed verzorgde lunch stond Detlef Bohlken even stil bij Luther en de muziek. Leuk om te horen dat Luther vond dat een predikant moest kunnen zingen. Lange tijd was dat hier in Nederland ook vanzelfsprekend in de opleiding tot basisschoolleerkracht, want dan kon je samen zingen. Immers

- Samen zingen zorgt voor
gemeenschap
- Muziek brengt de woorden binnen en
- Noten jagen het verdriet weg.

Aansluitend lieten acht geschoolde mannenstemmen van de schola cantorum

horen hoe Luther voor de overgang van de gregoriaans zingende clerus naar de zingende gemeente zorgde. Van “Victimae paschali laudes” naar “Christ lag in Todesbanden”; een proces van “eindeutschen”: melodielijnen gebruiken en latijnse sequentia naar gangbaar Duits vertalen. Na meerdere verhelderende en luisterrijke voorbeelden van de schola splitsten we ons voor het volgende onderdeel.

Eén deel ging de 45 meter hoge toren van de Grote of Sint-Maartenskerk beklimmen om van de klokken en de omgeving te genieten. Na afloop hoorden we dat het uitzicht fraai was, maar dat het toch wel veel treden waren.

Het andere deel deed mee aan een muzikale workshop onder leiding van Annelies Nooteboom. Als ik het kort zou moeten samenvatten zou ik zeggen: we hebben al klappend en zingend van verschillende delen geprobeerd een geheel te maken. Onderdelen met “gaten” werden samengevoegd en zo ontstond onverwacht één geheel, een polyfonisch muziekstuk. Verrassend.

De dag werd besloten met een mini-orgelconcert door Jonathan Kooman op het prachtige Bätz-Witte orgel in de Maartenskerk. Van de koralen “Ein feste Burg ist unser Gott” en “Vater unser im Himmelreich” mochten we gewoon genieten. Bach’s “Wir glauben all an einen Gott” vereiste wel enige uitleg. De compositie was ook in zijn vorm een geloofsbelijdenis en dat wist de concertgever ons heel boeiend uit te leggen.

Na afloop werd de organist bedankt en daarna ook iedereen die deze dag zo goed heeft doen slagen. En daar sluit ik me nogmaals van harte bij aan.

Willem van Eijk

Verjaardagen

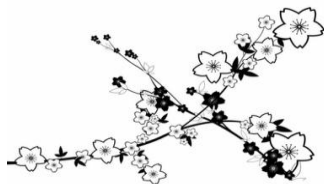
Wij feliciteren de volgende gemeenteleden van 75 jaar en ouder:

Mevrouw A.J. Verspuy-den Hartog	is jarig op 13 september
Mevrouw G.A. de Jong-Foppen	is jarig op 23 september
Mevrouw R.M.M. Lemke	is jarig op 7 oktober
Mevrouw M.A.A. Godtschalk-Hoegee	is jarig op 14 oktober
De heer J. den Hartog	is jarig op 14 oktober
Mevrouw A. van Gangelen-van Heijst	is jarig op 26 oktober

Mevrouw C.H.J. Hol-Planken
Mevrouw N.J. van Haarlem-Verbaan
De heer H. de Jong
Mevrouw J.E. Rüger-van der Holst

is jarig op 29 oktober
is jarig op 14 november
is jarig op 25 november
is jarig op 28 november

Wij wensen u allen een fijne verjaardag
en een gezond nieuw levensjaar toe.

Financiën

Actie Kerkbalans 2017

Stand t/m 05-09	€ 5040,00
Streefbedrag	€ 9000,00

Opbrengst collecten

Diaconie 28-05 t/m 20-08	€ 24,40
Zending 04-06	€ 26,30
Binnenlands Diaconaat 18-06	€ 11,60
VluchtelingenWerk 02-07	€ 17,70
Voedselbank Leerdam 06-08	€ 18,15
Missionair werk 03-09	€ 24,40

Collecten eigen gemeente	
28-05 t/m 27-08	€ 100,90
Stand Onderhoudsfonds t/m 05-09	€ 237,50
Gift	€ 10,00

Hartelijk dank voor uw bijdragen.

Lutherse Synode

Na de installatie van de nieuwe Lutherse synode op 6 mei, kwamen de nieuwe leden op 15 juli bijeen voor haar eerste vergadering. Een van de taken voor de komende tijd is het opstellen van een nieuw beleidsplan, met als belangrijke lijn: deel uitmaken van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) met inbreng van de lutherse traditie. In wissel- en samenwerking met de gereformeerde traditie. "Als het om tradities gaat, staat onze kerk op twee pijlers: de

lutherse en de calvinistische”, zegt René de Reuver, scriba van de generale synode van de PKN. Voor het geheel van de Kerk zijn beiden belangrijk: ze kunnen elkaar tot steun zijn. Maar de verschillende elementen moet je niet zomaar bij elkaar gooien en er dan een beetje in roeren. Een goed schilderij ontstaat juist door met accenten onderscheid aan te brengen”. De nieuwe president van de Lutherse synode, Andreas Wöhle, ziet dat ook zo: “in een kerk die beide tradities in zich heeft zie je erop toe hoe die beide tradities in die ene kerk het meest vruchtbaar tot hun recht kunnen komen.”

Alma Evenhuis

Voor meer informatie en de nieuwe samenstelling van deze synode: zie Elkkwartaal nr 2 (juni 2017)

Kerkdiensten van Kerk aan de Linge

GK=Grote Kerk; BK= Bethelkerk

17 september	GK	9.30 uur	Ds. J. van den Berg en Ds. B. Heijting
24 september	BK	9.30 uur	Ds. B. Heijting
	GK	17.00 uur	Ds. C. Nieuwenhuizen
1 oktober	BK	9.30 uur	Ds. M.F. Meder- van Hof
8 oktober	BK	9.30 uur	Ds. C. Nieuwenhuizen
	GK	17.00 uur	Taizéviering
15 oktober	GK	9.30 uur	Ds. B. Heijting
22 oktober	BK	9.30 uur	Ds. B. Heijting
	GK	17.00 uur	Ds. Sj. Van der Zee
29 oktober	BK	9.30 uur	Ds. B. Heijting
1 november	GK	19.30 uur	Ds. B. Heijting Dankdag
5 november	BK	9.30 uur	Ds. J. van den Berg
	GK	17.00 uur	Ds. B. Heijting Cantatedienst
12 november	BK	9.30 uur	Ds. F. Stark
19 november	GK	9.30 uur	Ds. B. Heijting
26 november	BK	9.30 uur	Ds. J. van den Berg en Ds. B. Heijting
	GK	17.00 uur	Ds. C. Nieuwenhuizen
3 december	BK	9.30 uur	Ds. B. Heijting

Kerkdiensten

Alle diensten beginnen om 17.00 uur tenzij anders aangegeven

17 september **Ds. J. van den Berg**

1^e collecte: Vredeswerk

2^e collecte: Onderhoudsfonds

24 september **Ds. D. Bohlken**

1^e collecte: Diaconie

Met medewerking van de cantorij

Koffiedrinken vanaf 16.15 uur

1 oktober **Mw. Ds. C. van Opstal**

1^e collecte: Kerk en Israël

8 oktober **Ds. D. Bohlken**

1^e collecte: Diaconie

2^e collecte: Onderhoudsfonds

Viering Heilig Avondmaal

15 oktober **Mw. G.A. Voerman**

1^e collecte: Werelddiaconaat

22 oktober **Ds. D. Bohlken** **9.30 uur**

Gezamenlijke dienst in Culemborg
M.m.v. de cantorij uit Tiel en Leerdam

29 oktober **Ds. C. Nieuwenhuizen**

1^e collecte: VluchtelingenWerk

5 november **Ds. B. Heijting** **17.00 uur**
Bach Cantatedienst in Grote Kerk

12 november **Ds. D. Bohlken**

1^e collecte: Vluchtelingenkinderen

19 november **Drs. J.B. Val**

1^e collecte: Hospice Leerdam

26 november

Ds. D. Bohlken

Eeuwigheidszondag

1^e collecte: Diaconie

2^e collecte: Onderhoudsfonds

Viering Heilig Avondmaal

Koffiedrinken na de dienst

3 december

Ds. D. Bohlken

1^e Advent

1^e collecte: Missionair Werk en Kerkgroei

Met medewerking van de cantorij

Haal - en brengservice

Wilt u thuis worden opgehaald en/of teruggebracht worden?
Laat dit dan even weten aan Ina Mostert, tel.: 0345-619088.
Uiterlijk op zondag voor 11.00 uur.

Belangrijke data

14 september	20.00 uur	Gemeenteavond
29 september	18.00 uur	Tischrede
4 oktober	10.00 uur	Creatiefgroep
1 november	10.00 uur	Creatiefgroep
20 november		Inleveren kopij Zwaantje

Presentatie liedbundel 'Liederen van Luther'

De commissie Liturgie en Kerkmuziek van de Evangelisch-Lutherse Synode presenteert feestelijk de eerste liedbundel met alle 37 liederen van Maarten Luther op nieuwe Nederlandse teksten. Dat is een bijzonder neven-resultaat van een intensieve klus door deze commissie van de nieuwe Orde van de Lutherse Hoofddienst. Voorzitter van de commissie Gerrit Baas: "deze orde kan bijdragen aan de veelkleurigheid van de Protestantse Kerk. Als bijdrage aan de inbreng van de lutherse traditie, inclusief de speciale lutherliederen."

Wanneer: 23 september, 15.00 uur in Lutherse kerk in Woerden

Vervoer: bij voldoende belangstelling, in overleg

Kerkgebouw	Nieuwstraat 106, 4141 CD Leerdam Geen postadres. Post sturen naar secretaris.	06 442 699 46
Predikant	Ds. D. Bohlken Hogeweidseweg 51/53, 4001 GK Tiel fax: 0344-634937; e-mail: dbohlken@dds.nl	0344 - 634655
KERKENRAAD:		
Voorzitter	Mw. A. Evenhuis Lingedijk 207, 4163 LK Oosterwijk e-mail: evenhuisalma18@gmail.com	0345 - 630442
Secretaris/ Secretariaat	Mw. J.F. Haberlah – den Rooijen Wederiklaan 22, 4143 CV Leerdam e-mail: jhaberlah@xs4all.nl	0345 - 618652
Kerkrentmeester	Mw. K.M. Mostert- Meydam Iepstraat 60, 4142 CZ Leerdam e-mail: henkina60@hetnet.nl	0345 - 619088
Diaken	Dhr. H. de Kruijk Brunellaan 15, 4143 EH Leerdam e-mail: henny.dekruijk@gmail.com	0345 - 616542
Contactpersoon Pastoraatgroep	Mw. J.J.P. van Dijk Lisdoddelaan 16, 4143 VG Leerdam e-mail: jipvandijk@hotmail.com	0345 – 616607
Financiën kerk	NL74 FVLB 0635811278 ; NL77 INGB 0000290798; NL98 ABNA 0559235321 t.n.v.: Ev.-Luth.Gemeente Leerdam	
Financiën Diaconie	NL73 RABO 0152752110 t.n.v.: Diaconie Ev.-Luth. Gemeente Leerdam Nieuwstraat 29c, 4141 CA Leerdam	
Leden administratie	Mw. J.J.P. van Dijk Lisdoddelaan 16, 4143 VG Leerdam e-mail: jipvandijk@hotmail.com	0345 - 616607
Redactie Zwaantje	Mw. A. Evenhuis (zie boven) Dhr. W.G. Ambachtsheer e-mail: wgambachtsheer@chello.nl	0345 - 616297
Abonnement Zwaantje Opgave bij:	€ 5,00 per jaar; € 8,50 per jaar voor postabonnementen Het Zwaantje verschijnt 4 x per jaar Mw. J.J.P. van Dijk (zie boven)	
Website kerk:	http://leerdam.protestantsekerk.net/	

